

Project TAPA\$ (TrAnsmurale Palliatieve zorg met passende beko\$ting) is alweer een tijdje van start. Er gebeurt veel, er zijn ontwikkelingen en er zijn diverse partijen bij het project betrokken. Door middel van een periodieke projectupdate willen we informeren en verbinden.

De projectgroep stelt zicht voor

om te beginnen, stellen we in het kort de leden van de projectgroep aan je voor. Het is tenslotte een stuk persoonlijker als je weet met wie je van doen hebt.

Rob Daamen | Projectleider

Als projectleider ben ik tezamen met de teamleden verantwoordelijk voor het afstemmen van processen binnen en tussen de werkgroepen, het creëren van draagvlak alsook het opleveren van de project(deel)resultaten in samenhang met de projectdoelstelling en -risico's"

Natasja Raijmakers | Werkgroep Kwaliteit, Onderzoeker post doc

Ik ben als onderzoeker bij TAPAS betrokken en draag bij aan het in kaart brengen van de essentiële basiselementen van transmurale palliatieve zorg en de meerwaarde ervan. Dit doen we op kwalitatieve en kwantitatieve wijze om zo kennis en ervaringen te kunnen delen ter bevordering van transmurale palliatieve zorg in Nederland

Floor Dijkhoorn | Werkgroep Kwaliteit, Onderzoeker

ik ben onderzoeker en door middel van participerende observatie en interviews probeer ik inzicht te krijgen in basiselementen en meerwaarde van transmurale palliatieve zorg

Chantal Pereira | Werkgroep Bekostiging, Adviseur

Als verantwoordelijke voor de Werkgroep bekostiging ondersteun ik deze in de ontwikkeling, voortgang en evaluatie van bekostiging voor transmurale palliatieve zorg.

Manon Boddeart | Adviseur kwaliteitskader en bekostiging

Vanuit mijn praktijkervaring en mijn kennis van bekostiging en het Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland ben ik als medisch adviseur nauw betrokken en lever een actieve bijdrage aan het TAPA\$-project.

Angelique de Wit | Adviseur afstemming en verbinding Netwerken

Ik ben contactpersoon voor de initiatieven als het gaat om de verbinding met de netwerken palliatieve zorg. Voor de Werkgroepen bekostiging en kwaliteit ben ik een klankbord vanuit de netwerken palliatieve zorg.

Verder in deze update,

Werkgroepen De activiteiten van het project vinden plaats in twee werkgroepen: onderzoek en bekostiging. Binnen deze werkgroepen vindt nauw overleg plaats op inhoud tussen de betrokken initiatieven en wordt er verbinding gemaakt. Per werkgroep tref je in deze nieuwsbrief op hoofdlijnen een update. | Kijk op Pagina 2

Twee initiatieven aan het woord Iedere projectupdate geven we het woord aan de initiatieven. Bedoeld om wat meer bekendheid te geven aan het project dat deelneemt aan TAPA\$ en ook om aan te geven waarin de sterke punten en de trots zit. | Kijk op Pagina 3

Terugblik op Invitational Conference 27 juni jl. | Kijk op pagina 4

Uit het magazine van Nza: Collega Chantal Pereira aan het woord over transmurale palliatieve zorg en de bekostiging ervan & een artikel waarin een huisarts aan het woord is over palliatieve zorg | Kijk op pagina 4

Tips voor samenwerking in transmurale palliatieve zorg | Kijk op pagina 4 en in de bijlage

Wij maken ons hart voor de beste palliatieve zorg.

Werkgroep kwaliteit

De Werkgroep kwaliteit heeft tot doel de basiselementen en kwaliteit van transmurale palliatieve zorg in de zeven geselecteerde initiatieven inzichtelijk te maken. De werkgroep bestaat uit één betrokkene per initiatief. Tevens zijn een aantal experts op het gebied van transmurale zorg gevraagd om betrokken te zijn bij de werkgroep kwaliteit.

- Om te komen tot structurele bekostiging van palliatieve zorg, wordt gebruik gemaakt van de beleidsregel Innovatie voor kleinschalige experimenten.
- De werkgroep Kwaliteit doet onderzoek ter ondersteuning van het komen tot structurele bekostiging voor transmurale palliatieve zorg. Hiervoor wordt zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek gedaan
 - Kwalitatief onderzoek om inzicht te krijgen in basiselementen van transmurale palliatieve zorg en welke belemmerende en bevorderende factoren men hierin ervaart
 - Kwantitatief onderzoek om inzicht te krijgen in de kwaliteit van transmurale palliatieve zorg
- In overleg met de Werkgroep kwaliteit is besloten de potentiële overbehandeling in de laatste maand van het leven in kaart te gaan brengen, te kijken of opname plaatsvindt in het weekend of in weekdays en hoe lang het duurt voordat er na ontslag uit het ziekenhuis contact is met de huisarts. Ook wordt gekeken naar de tijd dat een patiënt in beeld is bij een initiatief.
- Aanvullend wordt door middel van een vragenlijst de ervaringen en opvattingen van betrokken zorgverleners over de meerwaarde van transmuraal werken in kaart gebracht
- Het kwalitatief onderzoek start in de zomer van 2019 met de documentenanalyse. Het meelopen en de interviews vinden plaats na de start van de beleidsregel Innovatie.
- Het kwantitatieve onderzoek loopt van najaar 2019 tot en met najaar 2020

Werkgroep bekostiging

De Werkgroep bekostiging heeft tot doel om inzicht te krijgen in wat een passende bekostigingsstructuur is voor de zeven initiatieven in TAPA\$. De werkgroep bestaat uit afgevaardigden met financiële deskundigheid uit de initiatieven, afgevaardigden van NZa en ZN en bestaat sinds begin dit jaar.

- De Werkgroep bekostiging heeft tijdelijke zorgprestaties ontwikkeld voor een aanvraag in het kader van de NZa beleidsregel Innovatie voor kleinschalige experimenten.
- De tijdelijke prestaties zijn ontwikkeld op basis van
 - knelpunten en oplossingsrichtingen die door de initiatieven zijn genoemd,
 - het rapport 'Samenwerken in de palliatieve zorg. Zorg rondom de patiënt' (NZa, 2018)
- De aanvraag is gedurende het eerste half jaar van 2019 ter consultatie voorgelegd binnen de initiatieven en aan landelijke stakeholders. Op basis daarvan heeft bijstelling plaatsgevonden tijdens werkbijeenkomsten van de werkgroep.
- Het komend halfjaar zullen de initiatieven de aanvraag met de zorgverzekeraar indienen bij de NZa.
- Hiermee kunnen initiatieven in transmurale palliatieve zorg de komende jaren ervaring opdoen met de tijdelijke prestaties.
- Op basis van die ervaringen zal met alle betrokken stakeholders een advies worden opgesteld voor structurele bekostiging van transmurale palliatieve zorg.

PZNL

Wij maken ons hart voor
de beste palliatieve zorg.

Pallisupport; een transmuraal zorgpad voor oudere patiënten in laatste levensjaar

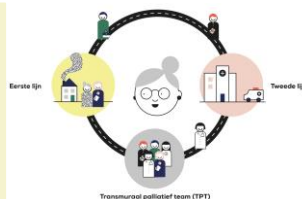
Aan het woord is **Mariska Laros, implementatieadviseur van PalliSupport**: “Het doel van het project is om het aantal ongeplande ziekenhuisopnames in het laatste levensjaar te verminderen. Ook willen we de continuïteit van zorg verbeteren en deze laten aansluiten bij de levenseindevoorkeuren, specifiek de voorkeursplaats van overlijden. We doen dit door in vijf regio's in Noord-Holland een transmuraal zorgpad voor oudere patiënten in laatste levensjaar te implementeren. Het markeren wordt als het ware naar voren gehaald op deze manier. Bij acute opname in het ziekenhuis van een oudere wordt verkend welke behandelwensen er zijn. Dit is altijd in overleg met de huisarts en met als doel het zorgaanbod aan te passen aan de wensen van de patiënt. Dit is alleen mogelijk door intensieve samenwerking tussen de generalistische zorgverlener in de 1e en 2e lijn en het nieuw geïntroduceerde 'regionaal Transmuraal Palliatief Team' (dat zowel thuis als in het ziekenhuis consulten kan doen). Zo hoeft een oudere met veel pijnklachten bijvoorbeeld niet naar het ziekenhuis te komen, maar bekijkt het Palliatief Transmuraal Team in samenwerking met en ter ondersteuning van de huisarts en wijkverpleegkundige naar manieren om de oudere passende zorg in de thuissituatie te bieden. Mevrouw Laros vult aan: “Het is nu echter nog wel zo, dat het erg lastig is om de overlegtijd van het transmuraal team en de tijd die het kwijt is met adviseren, bekostigd te krijgen. We hopen ook voor dit bekostigingsvraagstuk een oplossing te vinden”.

Over de vraag wat er zo **bijzonder** is aan dit project, hoeft mevrouw Laros niet lang na te denken. Er komen al snel veel dingen in haar op: “Om te beginnen de omvang. Een groot deel van de provincie Noord-Holland doet mee aan dit project. Ik heb het gevoel dat we echt voorloper zijn in de organisatie van transmuraal palliatieve zorg op deze grote schaal. Verder vind ik het waardevol dat door het implementeren van dit zorgpad zeven van de acht essenties van het kwaliteitskader aan bod komen.

Waar ik **trots** op ben? Nou, toch wel vooral op al die zorgverleners die vonden dat palliatieve zorg wel een extra boost kon gebruiken en elkaar op regionaal niveau gingen opzoeken om meer samen te werken en expertise te bundelen. Dat vind ik een fantastisch gegeven. En ik ben ook trots op de fijne samenwerking in het projectteam en de tandemfunctie van postdoc onderzoeker en implementatieadviseur, waardoor wetenschappelijke kennis en kennis van de praktijk en uit de netwerken wordt gebundeld.”

Heb je nog **tips**? “Als je transmuraal wilt samenwerken, start dan niet vanaf een eilandje. Zoek zorgvuldig de juiste mensen bij elkaar en betrek al snel de bestuurlijke laag erbij. Zoek samenwerking en bundel de krachten, niet alleen binnen de eigen organisatie maar juist ook met de organisaties met wie je wilt samenwerken.”

Het project Pallisupport is een onderzoeksproject. Het wetenschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd binnen het Consortium Palliatieve Zorg Noord- Holland & Flevoland en is gesubsidieerd vanuit het ZonMw programma Palliantie. Het traject is geïnitieerd door verpleegkundige en hoogleraar Acute Ouderenzorg Bianca Buurman en huisarts/hoogleraar Medische Ethiek Dick Willems, beiden projectleiders en wordt begeleid door Mariska Laros, adviseur bij ZONH.

Gespecialiseerd Casemanagement palliatieve zorg

Aan het woord is **Johanna Rinsma, manager zorgbeleid en gespecialiseerde verpleging**: “Het gaat om een werkwijze die we toepassen en eigenlijk niet om een project,” benadrukt mevrouw Rinsma als reactie op de vraag om in eigen woorden het project te omschrijven. “Het doel is om meer mensen te kunnen helpen die baat hebben bij specialistische palliatieve zorg. Over het algemeen zijn dit mensen in de eerste lijn die vanuit het ziekenhuis komen. Door een gespecialiseerde casemanager toe te voegen aan het Palliatief Team (PAT) wordt het team niet alleen aangevuld met extra kennis en kunde, maar ook met iemand die goed op de hoogte is van alle mogelijkheden. Iemand die verbinding kan leggen en de wegen kent binnen de verschillende domeinen. Een belangrijke rol van de gespecialiseerde casemanager is om het grote plaatje te blijven zien en over de muren heen te kijken”. De casemanager staat nauw in verbinding met het PAT-team en kan bij problemen op expertise rekenen van dit team.

Wat maakt deze werkwijze zo **bijzonder**? “Aan de ene kant is het fijn om tijdens de evaluatie te horen dat familieleden de inzet van deze casemanager als positief hebben ervaren. Ze voelen zich gesteund en vonden de coördinatie en begeleiding prettig, waardoor er een fijn contact ontstond. En dat is dan ook weer belangrijk voor de beleving. En aan de andere kant is het gezamenlijk optrekken met collega's, dus ook uit andere disciplines, hartstikke fijn. Het is goed om met elkaar te kunnen sparren over complexe zaken”.

“Waarop ik **trots** ben? Ik ben er trots op dat door het doorzettingsvermogen van het multidisciplinair-team, de casemanagers en de verpleegkundig consultants er muren verdwijnen. En dat we mensen beter kunnen helpen en ervoor kunnen zorgen dat deze bijzondere periode door cliënten en hun familie als goed wordt ervaren”.

“Als **tip** zou ik willen meegeven: maak goed gebruik van het netwerk palliatieve zorg. Dat is echt de basis voor de samenwerking. Als het lukt dat de aanwezige disciplines (incl. ziekenhuis) zich conformeren, dan is het goed te organiseren.”

Gespecialiseerd Casemanagement palliatieve zorg is een initiatief uit de provincie Friesland

TIPS voor als je gaat samenwerken in palliatieve transmurale zorg

Als gevolg van werkbezoeken bij het opstarten van TAPA\$ hebben we inzicht verkregen in wat wel werkt en wat niet als je gaat starten met transmurale palliatieve zorg. We willen deze inzichten graag delen en hebben een 'factsheet' gemaakt. Deze is als **bijlage** met de projectupdate meegestuurd. Doe er je voordeel mee!

Terugblik Invitational Conference 27 juni jl.

Op 27 juni jl. vond de invitational conference 'Coördinatie en continuïteit van palliatieve zorg' van PZNL plaats. Zo'n 70 betrokkenen gingen op deze dag met elkaar in gesprek over twee projecten van PZNL: IZP (individueel zorgplan) en TAPA\$.

Bestuurder Esmé Wiegman vatte in haar welkomstwoord heel mooi het doel van de bijeenkomst samen: "Met elkaar bouwen aan de thema's Individueel Zorgplan en coördinatie & continuïteit van het Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland. Dit doen we door elkaar te informeren, te raadplegen en draagvlak te krijgen voor het eindresultaat".

De aanwezigen zijn allemaal uitgenodigd vanwege hun betrokkenheid bij het ontstaan van het Kwaliteitskader en/of vanwege specifieke expertise. Na een plenaire start waarin Manon Boddeart (arts palliatieve geneeskunde en medisch adviseur) de ontwikkeling van het Kwaliteitskader palliatieve zorg toelichtte, ging men in werkgroepen uiteen. In diverse workshops is men met elkaar aan de slag gegaan met de twee genoemde projecten. De genodigden werd nadrukkelijk gevraagd kennis en expertise uit te wisselen om deze projecten een stap verder te brengen. Vanuit het project TAPA\$ hebben zowel de Werkgroep kwaliteit als de Werkgroep bekostiging een workshop verzorgd. Vervolgens werd de bijeenkomst gezamenlijk afgesloten met een lezing over langdurende zorg door Prof. Dr. Mirella M.N. Minkman, bijzonder hoogleraar Innovatie van organisatie en governance van de langdurende integrale zorg.

We kijken terug op een constructieve bijeenkomst, waarin interessante en complexe discussies zijn gevoerd. We zijn erg blij dat de aanwezigen de moeite hebben genomen aanwezig te zijn. Hierdoor waren we bij elkaar met een groep mensen met een grote variëteit aan kennis en ervaring en hebben we gezamenlijk een mooie stap voorwaarts kunnen maken.

Wil je meer weten over deze bijeenkomst? Neem dan even contact op met Rob Daamen, projectleider TAPA\$.

"Er kan meer dan je denkt in palliatieve zorg"

Collega Chantal Pereira aan het woord in een artikel van Nza waarin wordt ingegaan op bestaande regels rondom bekostiging en waarin ook wordt meegedacht over nieuwe vormen van bekostiging, zoals bijvoorbeeld binnen project TAPA\$ | [lees het artikel](#) |

Palliatieve zorg in de praktijk

Huisarts Joke Breugem aan het woord over haar ervaringen met palliatieve zorg en over de palliatieve verpleegkundige als schakel in het regionale project Palliatieve zorg Oost-Veluwe in een artikel van NZa. | [lees het artikel](#) |

PZNL

Wij maken ons hart voor
de beste palliatieve zorg.